

Bruksela, 17 maja 2021 r.
(OR. en)

8766/21

JEUN 49
SOC 272
EMPL 202
EDUC 168
SAN 291
SUSTDEV 62
GENDER 29

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	8169/1/21 REV1
Dotyczy:	Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie wzmocnienia zarządzania wielopoziomowego przy promowaniu uczestnictwa młodych ludzi w procesach decyzyjnych

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie wzmocnienia zarządzania wielopoziomowego przy promowaniu uczestnictwa młodych ludzi w procesach decyzyjnych; konkluzje te zatwierdziła Rada (ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu) na posiedzeniu w dniach 17–18 maja 2021 r.

Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie

pt.

**Wzmacnianie zarządzania wielopoziomowego przy promowaniu uczestnictwa młodych ludzi
w procesach decyzyjnych**

RADA I PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH ZEBRANI
W RADZIE,

PRZYPOMINAJĄC, ŻE:

1. Artykuł 165 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przewiduje działania Unii Europejskiej mające służyć zachęcaniu młodzieży do uczestnictwa w demokratycznym życiu Europy.
2. Artykuł 2 Traktatu o Unii Europejskiej stanowi, że „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości”. Artykuł 10 ust. 3 uznaje prawo każdego obywatela do uczestnictwa w demokratycznym życiu Unii.
3. Artykuł 11 i 12 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej stanowi, że każdy ma prawo do wolności wypowiedzi, do swobodnego, pokojowego zgromadzania się oraz do swobodnego stowarzyszania się. Artykuł 24 stwierdza, że dzieci mogą swobodnie wyrażać swoje poglądy, i przewiduje, że poglądy te mają być brane pod uwagę w sprawach, które ich dotyczą, stosownie do wieku i stopnia dojrzałości dzieci.

4. Rezolucja Rady w sprawie ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży: strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027¹ mówi, że należy wspierać zaangażowanie społeczne i obywatelskie, i ma za cel zapewnić, by wszystkie młode osoby dysponowały niezbędnymi środkami umożliwiającymi udział w życiu społecznym. Rezolucja zwraca także uwagę na kwestię uczestnictwa² oraz wymiar globalny, europejski, regionalny i lokalny³.
5. Agenda ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030⁴ uznaje młodych ludzi za aktywne podmioty zrównoważonego rozwoju; oenzetowski światowy program działań na rzecz młodzieży⁵ apeluje o pełne i skuteczne uczestnictwo młodych ludzi w życiu społecznym.
6. Europejska karta uczestnictwa młodych ludzi w życiu lokalnym i regionalnym⁶, opracowana przez Radę Europy, zwraca uwagę, że należy w większym stopniu zadbać o możliwość pełnego korzystania przez młodych ludzi z przysługujących im praw i swobód, zwłaszcza tych, które wiążą się z uczestnictwem.
7. Konkluzje Rady w sprawie wspierania świadomości demokratycznej i demokratycznego zaangażowania młodych ludzi w Europie⁷ uznają, że młodzi ludzie powinni mieć możliwość konstruktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji we wszystkich sprawach, które ich dotyczą. Mają oni prawo do wolności wypowiedzi, dostępu do informacji oraz do ochrony przed dyskryminacją.

¹ Dz.U. C 456 z 18.12.2018, s. 1.

² „Przy uznaniu, że wszystkie młode osoby stanowią zasób społeczny, wszystkie polityki i działania dotyczące młodzieży powinny popierać jej prawo do uczestnictwa w kształtowaniu i wdrażaniu polityk mających na nią wpływ i w prowadzeniu działań następczych w odniesieniu do tych polityk, poprzez rzeczowe uczestnictwo młodych osób i organizacji młodzieżowych. W tym kontekście polityki powinny opierać się na uznaniu zmian mających źródło w łączności cyfrowej wpływających na uczestnictwo w życiu demokratycznym i obywatelskim”.

³ „W celu zapewnienia trwałego wpływu na młodzież, unijną politykę młodzieżową należy wdrażać, mając na uwadze wzajemne powiązania ze szczeblem regionalnym i lokalnym, oraz należy prowadzić działania wspierające polityki młodzieżowe na najniższym szczeblu. Jednocześnie opinie młodzieży powinny być brane pod uwagę zawsze, gdy rozpatrywane są kwestie globalne”.

⁴ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

⁵ <https://www.un.org/development/desa/youth/world-programme-of-action-for-youth.html>

⁶ 1992, Zmieniona europejska karta uczestnictwa młodych ludzi w życiu lokalnym i regionalnym, 2003 i 2015.

⁷ Dz.U. C 415 z 1.12.2020, s. 16.

8. Konkluzje Rady w sprawie roli młodych ludzi w budowaniu bezpiecznego, spójnego i harmonijnego społeczeństwa w Europie⁸ stwierdzają, że młodzi ludzie są innowatorami i inicjatorami zmian, a ich wkład powinien spotkać się z aktywnym wsparciem; należy o niego zabiegać i uznać za niezbędny w budowaniu pokojowego społeczeństwa i wspieraniu demokratycznych rządów.
9. Rezolucja Rady w sprawie zachęcania młodych ludzi do politycznego angażowania się w demokratyczne życie Europy⁹ oraz rezolucja Rady w sprawie promowania nowych, skutecznych form uczestnictwa wszystkich młodych ludzi w życiu demokratycznym Europy¹⁰ zwracają uwagę na ogólny wymiar młodzieżowy i na znaczenie promowania aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa młodych ludzi w opracowywaniu polityk, które mają wpływ na ich życie.
10. Badanie Eurobarometr Flash z 2019 r. w sprawie młodych ludzi¹¹ wskazuje, że młodzi ludzie są bardzo aktywni w życiu demokratycznym, a poziom ich uczestnictwa wzrasta: 3/4 młodych respondentów było zaangażowanych w jakąś formę zorganizowanego ruchu.
11. Badanie na temat struktury reprezentacji młodzieży w UE¹² pokazuje, że unijny sektor młodzieżowy rośnie i że kluczową rolę wciąż odgrywają w nim tradycyjne struktury młodzieżowe, takie jak organizacje pozarządowe i sieci; sugeruje także, że potrzebne są bardziej zróżnicowane i elastyczne przestrzenie uczestnictwa.

⁸ Dz.U. C 195 z 7.6.2018, s. 13.

⁹ Dz.U. C 417 z 15.12.2015, s. 10.

¹⁰ Dz.U. C 169 z 9.6.2011, s. 1.

¹¹ Eurobarometr Flash 478: *How do we build a stronger, more united Europe? The views of young people*. https://data.europa.eu/euodp/fr/data/dataset/S2224_478_ENG.

¹² *Study on the landscape of youth representation in the EU*, 2019.
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/57e87ca0-900d-11ea-812f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>.

12. Choć poczynione zostały znaczne postępy, młodzi ludzie nadal mają mniejsze możliwości uczestnictwa w procesach decyzyjnych, są w nich niedostatecznie reprezentowani i borykają się z licznymi wyzwaniami, które dodatkowo spotęgowała pandemia COVID-19. Podstawowe wyzwania¹³, które nasiliły się wśród młodych ludzi w trudnej sytuacji, to m.in. wyższe ryzyko bezrobocia, niepewność zatrudnienia, ubóstwo, wykluczenie, marginalizacja, dyskryminacja i nierówność, niedostateczne inwestycje w rozwój umiejętności oraz skutki w obszarze zdrowia psychicznego.
13. Coraz trudniejsza sytuacja młodych ludzi wynika z nierównego dostępu do włączającego formalnego kształcenia i szkolenia oraz uczenia się pozaformalnego i nieformalnego i możliwości w tym zakresie, nadreprezentacji w pracy niestandardowej oraz niedostatecznego dostępu do ochrony socjalnej, co ma strukturalny wpływ na ich życie, emancypację i zyskiwanie autonomii, zwłaszcza jeśli chodzi o dostęp do mieszkań, sprawiedliwych warunków życia, opieki zdrowotnej i godnych miejsc pracy.

¹³ Partnerstwo między UE a Radą Europy w kwestiach młodzieżowych, *Towards a better understanding of the impact of Covid-19 on the youth sector*. <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/72351197/Summary+13+Oct+2020.pdf/c8808ff7-25bef7f9-3504-b2a189a64bd0>; Parlament Europejski, *COVID-19: MEPs ask to prevent lasting damage on youth and on sport* (styczeń 2021). <https://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20210122IPR96224/covid-19-meps-ask-to-prevent-lasting-damage-on-youth-and-on-sport>; Odpowiedzi polityczne OECD na koronawirusa (COVID-19), *Youth and COVID-19: Response, recovery and resilience* (czerwiec 2020). <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/youth-and-covid-19-response-recovery-and-resilience-c40e61c6/>; MOP, *Zatrudnienie młodzieży*. <https://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/lang--en/index.htm>.

14. Należy pilnie zapewnić młodym ludziom wysokiej jakości edukację obywatelską sprzyjającą wartościom demokratycznym oraz wyposażyć ich w informacje i umiejętność korzystania z mediów, tak by rozumieli kontekst polityczny i społeczny, mieli świadomość zagrożenia dezinformacją, polaryzacją i propagandą oraz dysponowali pełnymi i przystępnymi informacjami pozwalającymi dokonywać odpowiednich wyborów i podejmować stosowne decyzje.
15. Nowy program strategiczny Rady Europejskiej na lata 2019–2024¹⁴ oraz program prac Komisji na 2021 r.¹⁵ zwracają uwagę na rolę młodych ludzi w budowaniu neutralnej klimatycznie, ekologicznej, sprawiedliwej, cyfrowej i społecznej Europy, w promowaniu zrównoważonych wzorców konsumpcji i produkcji oraz we wdrażaniu agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i porozumienia klimatycznego z Paryża.
16. Uczenie się pozaformalne i nieformalne odgrywa kluczową rolę np. w sprawach obywatelskich i w uczestnictwie obywatelskim, jest elementem europejskiego programu pracy z młodzieżą¹⁶ i służy wzmacnianiu i rozwijaniu współpracy różnorodnych podmiotów zaangażowanych w pracę z młodzieżą w wielu dziedzinach, zgodnie z procesem bońskim i z realizacją strategicznych ram rozwoju pracy z młodzieżą¹⁷.

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/39919/a-new-strategic-agenda-2019-2024-pl.pdf>

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key-documents_pl

¹⁶ Rezolucja w sprawie ram tworzenia europejskiego programu pracy z młodzieżą (2020/C415/01). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2020.415.01.0001.01.POL&toc=OJ%3AC%3A2020%3A415%3ATOC

¹⁷ 3. Europejska Konwencja w sprawie Pracy z Młodzieżą, deklaracja końcowa. https://www.eywc2020.eu/downloads/doctrine/WebforumVeranstaltungenWebsiteBundle:Media-file-54/EN_3rd%20EYWC_final%20Declaration.pdf

UWAŻAJĄ, ŻE:

17. Młodzi ludzie wnoszą istotny wkład w rozwój społeczeństwa. Zapadające dziś decyzje mają wpływ na ich obecne i przyszłe życie. Na młodych ludzi oddziałują kwestie międzysektorowe związane z ogółem działań politycznych, dlatego ich udział w poszukiwaniu odpowiedzi na wyzwania społeczne, środowiskowe, cyfrowe, gospodarcze, kulturalne i polityczne jest nieodzowny, by realizowana była demokratyczna zasada reprezentacji. Pozwoliłoby to młodym ludziom brać odpowiedzialność za swoje życie, uczyć się, zabierać głos podczas budowania odpornych, spójnych, inkluzywnych, neutralnych klimatycznie, zamożnych, sprawiedliwych i zrównoważonych społeczeństw oraz przyczyniać się do odbudowy Europy w kontekście poważnych sytuacji kryzysowych, takich jak pandemia COVID-19, oraz do transformacji ekologiczno-cyfrowej.
18. Aby podejście do zarządzania wielopoziomowego¹⁸ w kwestiach dotyczących młodzieży (zwłaszcza uczestnictwa młodych ludzi) było skuteczne, należy wspierać budowę i rozwój reprezentacji młodzieżowej na wszystkich szczeblach¹⁹, uznać prawo młodych ludzi do samoorganizacji i uczestnictwa oraz im to umożliwiać. Uznanie i wspieranie organizacji i struktur młodzieżowych, a tym samym zapewnianie sprzyjającego otoczenia na wszystkich szczeblach jest niezbędne dla skutecznego, konstruktywnego i trwałego uczestnictwa młodych ludzi w procesach decyzyjnych.

¹⁸ Zob. definicja w załączniku.

¹⁹ Zob. definicja w załączniku.

19. Strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027²⁰ mówi o uczestnictwie młodzieży w życiu demokratycznym, wspiera zaangażowanie społeczne i obywatelskie i służy zapewnieniu wszystkim młodym ludziom zasobów niezbędnych to udziału w życiu społecznym; zwraca przy tym uwagę na realizację wizji i celów Europy, które proponują młodzi ludzie, poprzez mobilizację instrumentów politycznych na szczeblu UE oraz działań wszystkich interesariuszy na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.
20. 11 europejskich celów młodzieżowych²¹ koncentruje się na wizji Europy proponowanej przez młodych ludzi, wskazuje dziedziny międzysektorowe wpływające na ich życie oraz odzwierciedla ważne dla nich priorytety – w tym samo uczestnictwo młodzieży w ramach celu #9 „Przestrzeń i uczestnictwo dla wszystkich”.
21. Uczestnictwo młodzieży to korzystanie z praw oraz dysponowanie możliwościami, równym dostępem, wsparciem i zadaniem udziału w decyzjach i wpływania na nie, a także bycie systematycznie włączanym w działania pomagające wzmacniać społeczeństwo oparte na wartościach UE.
22. Uczestnictwo młodzieży to także zapobieganie kurczeniu się przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego, zjawisku mającemu istotny wpływ na procesy decyzyjne i stwarzającemu dodatkowe wyzwania dla młodych ludzi, organizacji i struktur młodzieżowych oraz osób pracujących z młodzieżą.

²⁰ Dz.U. C 456 z 18.12.2018, s. 1.

²¹ Strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży, załącznik 3, ibid.

23. Przez ostatnich 10 lat zasadniczą rolę w sprzyjaniu uczestnictwu młodzieży na wszystkich szczeblach odgrywa unijny dialog młodzieżowy²²: angażuje rady młodzieżowe, krajowe grupy robocze i innych interesariuszy młodzieżowych, a zarazem promuje strukturalny dialog z odpowiednimi decydentami. Interesariusze, którymi są młodzieżowe podmioty społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza Europejskie Forum Młodzieży, międzynarodowe pozarządowe organizacje młodzieżowe i krajowe rady młodzieżowe, w cenny sposób przyczyniły się do reprezentowania młodych ludzi w procesach decyzyjnych na szczeblu UE, m.in. poprzez konferencje Unii Europejskiej na temat młodzieży.
24. Zarządzanie polityką młodzieżową różni się zależnie od państwa członkowskiego ze względu na odmienny kontekst polityczny, kulturalny, historyczny, społeczny i geograficzny. Państwa dysponują różnymi ramami (np. ramy prawne rozwoju polityki młodzieżowej, rola wybieranych organów / struktur ustawodawczych czy tematy objęte polityką młodzieżową) oraz różnymi modelami wdrożeniowymi (np. koordynacja horyzontalna, wertykalna lub międzysektorowa, uprawnienia wykonawcze na różnych szczeblach administracji publicznej)²³.
25. Młodzi ludzie, szukający sposobu ekspresji w wielu różnych formach i kontekstach geograficznych, stanowią fundament, na którym opiera się reprezentacja i uczestnictwo młodzieży. Formy te to grupy zorganizowane i nieformalne istniejące na obszarach miejskich, wiejskich lub oddalonych²⁴, struktury pracy z młodzieżą, rady młodzieżowe oraz organizacje młodzieżowe na wszystkich szczeblach, a także młode osoby nienależące do istniejących struktur ani organizacji.

²² Dz.U. C 189 z 2.6.2019, s. 1.

²³ *Insights into youth policy governance*, Youth Partnership, 2018.
https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808

²⁴ Dz.U. C 193 z 9.6.2020, s. 3.

PODKREŚLAJĄ, ŻE

26. Jest sprawą zasadniczą, by wszyscy młodzi ludzie mieli równe możliwości uczestnictwa, angażowania się i sprawczości w stosownych procesach decyzyjnych na wszystkich szczeblach. Uczestnictwo takie ma znaczenie nie tylko dla jakości polityk młodzieżowych, lecz także dla wszystkich innych przekrojowych polityk mających wpływ na młodych ludzi. Chodzi o rozwój osobisty, społeczny, kulturowy i intelektualny młodych ludzi i ich wchodzenie w dorosłość²⁵.
27. Uczestnictwo daje poczucie przynależności, obywatelstwa i solidarności oraz sprawia, że procesy polityczne stają się bardziej przejrzyste i rozliczalne w stosunku do młodych ludzi. Zarazem zapewnia młodym ludziom większą sprawczość, pomaga zyskiwać pewność siebie oraz rozwijać zmysł inicjatywy i poczucie odpowiedzialności i obowiązku, a tym samym pozwala zdobywać i kształtować doświadczenie i stosowne umiejętności potrzebne w życiu demokratycznym i zawodowym w takich dziedzinach jak myślenie krytyczne, komunikacja, negocjacje i praca zespołowa.
28. Włączanie zarządzania wielopoziomowego do głównego nurtu przy promowaniu uczestnictwa młodych ludzi w procesach decyzyjnych sprzyja budowaniu inkluzywnych, odpornych społeczeństw, zwiększa spójność społeczną, obywatelską i terytorialną oraz wzmacnia związki między polityką szczebla europejskiego i lokalnego poprzez konkretne inicjatywy, takie jak Europejska Stolica Młodzieży czy projekt „*Europe goes local*”²⁶ realizowany w ramach komponentu „Młodzież w działaniu” w kontekście programu Erasmus+. Jednocześnie zapewnia młodym ludziom większą sprawczość, gdyż pozwala im praktykować i doskonalić wiedzę, umiejętności, kompetencje i postawy potrzebne do pełnego uczestnictwa w życiu różnorodnych społeczeństw i bycia przygotowanym na przyszłe wyzwania.

²⁵ Deklaracja końcowa Lisboa+21.

²⁶ <https://www.europegoeslocal.eu/about/>

29. Transformacja cyfrowa naszych demokracji²⁷ oznacza konieczność poszukiwania i promowania innowacyjnych, alternatywnych form uczestnictwa, takich jak narzędzia demokracji cyfrowej, a przy tym dostrzegania wyzwań związanych z uczestnictwem w przestrzeni cyfrowej, ograniczonego dostępu części młodych ludzi do internetu i technologii cyfrowych czy też braku umiejętności i wiedzy potrzebnych do ich użytkowania. Dlatego należy zapewnić dostęp i odpowiednio dobrane rozwiązania, by wspierać uczestnictwo młodzieży w życiu demokratycznym poprzez środki cyfrowe i w inkluzywny sposób angażować młodych ludzi.
30. Należy nadal wspierać polityki poszerzające możliwości młodych ludzi i umożliwiające im pełne uczestnictwo w życiu społecznym. W tym kontekście należy zwiększać rolę pracy z młodzieżą, uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz skutecznego dialogu ze wszystkimi młodymi ludźmi w ramach międzysektorowego podejścia do takich dziedzin jak polityka społeczna, zatrudnienie, edukacja, cyfryzacja, opieka zdrowotna, mieszkalnictwo, kultura i środowisko.
31. Aby zapewnić skuteczne uczestnictwo młodych ludzi w życiu społecznym²⁸, należy rozważyć pewne kluczowe aspekty, np. mapowanie zarządzania polityką młodzieżową; uczenie się oparte na analizie porównawczej²⁹ dotyczące mechanizmów polityki młodzieżowej na wszystkich szczeblach; szkolenie urzędników publicznych w kwestiach uczestnictwa młodzieży; a także identyfikowanie roli i zadań młodych ludzi w opracowywaniu, rozwijaniu, wdrażaniu i ocenie polityki.

²⁷ Komunikat Komisji w sprawie europejskiego planu działania na rzecz demokracji.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=COM:2020:790:FIN&qid=1607079662423>

²⁸ *Insights into youth policy governance*, Youth Partnership, 2018.

https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808

²⁹ Zob. definicja w załączniku.

ODNOTOWUJĄ

32. Pomysły i opinie młodych ludzi przedstawione podczas konferencji UE na temat młodzieży w marcu 2021 r., kiedy to młodzi ludzie zaprezentowali szereg inicjatyw stanowiących cenną inspirację do działań dla decydentów, organizacji młodzieżowych i ich samych w celu promowania demokracji wśród młodych ludzi na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim. Wspomniane pomysły i opinie to:

- utworzenie na stosownych szczeblach mechanizmu konsultacji z młodymi ludźmi w kwestiach polityki krajowej, regionalnej i lokalnej;
- organizowanie uczenia się pozaformalnego i szkoleń z rzecznictwa dla młodych ludzi, w tym dla osób o mniejszych szansach;
- obniżenie wieku uprawniającego do głosowania do 16 lat w połączeniu z edukacją obywatelską, po to by zachęcać młodych ludzi do aktywnego udziału w wyborach i dawać im taką możliwość;
- identyfikowanie przestrzeni publicznych dostępnych dla młodych ludzi i promowanie ich wykorzystania oraz usprawnianie rozpowszechniania informacji na ten temat;
- wspólne opracowywanie i przyjmowanie unijnych wytycznych i znaków jakości, po to by zapewnić wszystkim młodym ludziom dostęp do przyjaznych młodzieży, bezpiecznych i inkluzywnych przestrzeni cyfrowych;
- tworzenie platform wspomagających oddolne inicjatywy młodzieżowe i organizacje młodzieżowe na szczeblu lokalnym i regionalnym;
- rozszerzenie programu nauczania i zdywersyfikowanie interesariuszy poprzez włączenie organizacji pozarządowych, po to by sprzyjać rozwojowi myślenia kreatywnego, aktywności obywatelskiej oraz praktyce decyzyjnej poprzez edukację pozaformalną.

ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY ZGODNIE Z ZASADĄ POMOCNICZOŚCI I NA ODPOWIEDNICH SZCZEBŁACH:

33. Zwiększały sprawczość wszystkich młodych ludzi poprzez kształcenie i szkolenie, informacje skierowane do młodzieży, informacje zwrotne, uczenie się pozaformalne i nieformalne, pracę z młodzieżą oraz inne praktyki przyczyniające się do świadomego i krytycznego uczestnictwa w wielopoziomowych procesach decyzyjnych.
34. Adekwatnie promowały i wspierały tworzenie lub doskonalenie trwałych struktur zarządzania wielopoziomowego, by ułatwić młodzieży uczestnictwo w procesach decyzyjnych i w ustalaniu programu działań, a zarazem sprzyjały różnorodnym nieformalnym rozwiązaniom partycypacyjnym. Wymaga to uznania, wspierania i pełnego angażowania organizacji młodzieżowych, osób pracujących z młodzieżą, młodych specjalistów, liderów młodzieżowych³⁰, szkół, nauczycieli, trenerów, instruktorów oraz innych stosownych interesariuszy. Należy dołożyć szczególnych starań, by dotrzeć do młodych osób nieuczestniczących w formalnych strukturach ani organizacjach i zwiększyć ich sprawczość.
35. Promowały i wspierały, zwłaszcza na terenach defaworyzowanych oraz na obszarach wiejskich i oddalonych, dostępne rozwiązania fizyczne, cyfrowe i hybrydowe pomagające wszystkim młodym ludziom skutecznie uczestniczyć w procesach decyzyjnych na wszystkich szczeblach i się w nie angażować – w sposób wielosektorowy – po to by zapewnić im otwarte i bezpieczne przestrzenie oraz możliwości rozwoju osobistego, społecznego, kulturalnego i zawodowego.
36. Zapewniały równe i sprawiedliwe możliwości, wspierając wszystkie formy uczestnictwa i zaangażowania na wszystkich szczeblach. Podejście to dotyczy wszystkich kwestii mających wpływ na młodych ludzi, np. mieszkalnictwa, edukacji, godnych miejsc pracy, zrównoważonego rozwoju, zmiany klimatu, praw człowieka, równości i solidarności międzypokoleniowej, równości płci, budowania potencjału oraz skutków cyfryzacji, zgodnie z zasadą „nie pomijać nikogo”³¹.

³⁰ Do celów niniejszych konkluzji liderami młodzieżowymi są również młodzi ludzie pełniący rolę liderów, ale nienależący do formalnej organizacji ani struktury.

³¹ Agenda ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030.

37. W stosownym przypadku ustanowiły lub podtrzymywały synergie i współpracę między sektorami i programami politycznymi związanymi z młodzieżą, zwłaszcza między kształceniem i szkoleniem w zakresie pracy z młodzieżą i osobami prowadzącymi badania nad młodzieżą, po to by sprzyjać myśleniu krytycznemu, zapewniać kompleksowe informacje o procesach decyzyjnych na wszystkich szczeblach, a także zwiększać zrozumienie, zaangażowanie oraz skuteczne i konstruktywne uczestnictwo młodych ludzi.

ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI EUROPEJSKIEJ, BY W DZIEDZINACH SWOICH KOMPETENCJI I NA ODPOWIEDNICH SZCZEBŁACH, Z NALEŻYTYM UWZGLĘDNIENIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI:

38. Włączały do głównego nurtu i wspierały aktywne i trwałe struktury uczestnictwa młodzieży w opracowywaniu polityk na rzecz młodych ludzi i z młodymi ludźmi na wszystkich szczeblach i we wszystkich dziedzinach, a jednocześnie zapewniały im dostęp do wiarygodnych danych, dowodów oraz rozliczalnych i regularnie poddawanych przeglądowi procesów decyzyjnych, opierając się na procesach uczestnictwa, takich jak unijny dialog młodzieżowy i inne rozwiązania w różnych dziedzinach polityki mające sprzyjać uczestnictwu młodych ludzi.
39. Wspierały dalszy rozwój i przegląd podejść mających zwiększać uczestnictwo młodzieży w procesach decyzyjnych na wszystkich szczeblach. Można się przy tym kierować istniejącymi koncepcjami i mechanizmami oraz pracami Rady Europy, państw członkowskich i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w tej dziedzinie. Podejścia te powinny obejmować młodych ludzi, osoby pracujące z młodzieżą, organizacje młodzieżowe (w tym lokalne rady młodzieżowe), praktyków, naukowców i decydentów zajmujących się polityką młodzieżową na wszystkich szczeblach i ze wszystkich stosownych sektorów.

40. W pełni wykorzystywały stosowne programy UE (m.in. Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności), by promować i wspierać wiedzę, wymianę praktyk i wzajemne uczenie się oraz opracowywanie, rozwijanie, wdrażanie i ocenę mechanizmów uczestnictwa młodzieży na podstawie podejścia zakładającego zarządzanie wielopoziomowe.
41. W razie potrzeby skutecznie korzystały z unijnego zestawu wskaźników dotyczących polityki młodzieżowej³² i w stosownym przypadku brały pod uwagę oceny skutków porównujące m.in. zakres uczestnictwa młodzieży w procesach decyzyjnych oraz cechy regionalne i lokalne, takie jak demografia, dobrostan, zaangażowanie demokratyczne i zrównoważony rozwój.
42. Nadal sprzyjały unijnemu dialogowi młodzieżowymi i krajowym grupom roboczym ustanowionym w państwach członkowskich, w stosownym przypadku rezerwując kluczową rolę dla krajowych rad młodzieżowych, po to by korzystać z tych ram w innych procesach konsultacyjnych, takich jak procesy związane z Konferencją w sprawie przyszłości Europy i z inicjatywą „Nowy europejski Bauhaus”.

ZWRACAJĄ SIĘ DO KOMISJI, BY:

43. Zorganizowała działanie z zakresu partnerskiego uczenia się w kwestiach młodzieżowych, które służyłoby wymianie wiedzy i doświadczeń co do tego, jak promować skuteczne uczestnictwo młodych ludzi w procesach decyzyjnych na wszystkich szczeblach i we wszystkich dziedzinach polityki, a tym samym doprowadziło do wypracowania wspólnej interpretacji koncepcji zarządzania wielopoziomowego.

³² Opracowany przez grupę ekspertów ustanowioną w 2019 r. w kontekście strategii UE na rzecz młodzieży (2019–2027) i jej planu prac na lata 2019–2021.

44. Przyczyniała się do budowania wiedzy i potencjału w zakresie uczestnictwa młodzieży w procesach decyzyjnych na wielu szczeblach, w tym w miarę możliwości poprzez serwis internetowy Youth Wiki, sieci badań nad młodzieżą oraz współpracę z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Rada Europy, ONZ, OECD i inne odpowiednie organy.
45. W stosownym przypadku korzystała z Europejskiego Portalu Młodzieżowego, by angażować młodych ludzi poprzez dialog i konsultacje online.

ZWRACAJĄ SIĘ DO WSZYSTKICH PODMIOTÓW ZAANGAŻOWANYCH W EUROPEJSKĄ WSPÓŁPRACĘ W KWESTIACH MŁODZIEŻOWYCH, BY STARAŁY SIĘ:

46. Ustanowić przejrzyste procedury pozwalające młodym ludziom bezpośrednio angażować się w procesy decyzyjne, czy to indywidualnie (w przypadku liderów młodzieżowych), czy poprzez organizacje młodzieżowe, osoby pracujące z młodzieżą, nauczycieli, naukowców, dziennikarzy czy inne struktury lub grupy nieformalne związane z młodzieżą. Uczestnictwo to powinno dotyczyć wszystkich kwestii mających wpływ na życie młodych ludzi, na zasadzie międzysektorowej, i powinno promować synergie i współpracę we wspólnych procesach decyzyjnych, podział obowiązków i wspólne wdrażanie rozwiązań.
47. Poszerzyć zakres i wachlarz możliwości współdziałania interesariuszy w ramach kształcenia formalnego oraz uczenia się nieformalnego i pozaformalnego w celu zwiększenia uczestnictwa młodzieży w procesach decyzyjnych i wspierania różnych form „uczenia się uczestnictwa” od najmłodszych lat, gdyż zwiększa to możliwości uczestnictwa przez całe życie³³.

³³ Zalecenie Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. C 189 z 4.6.2018, s. 1).

Definicje

Do celów niniejszych konkluzji:

„Zarządzanie wielopoziomowe” oznacza struktury i procesy decyzyjne – w otoczeniu formalnym i nieformalnym – istniejące na tradycyjnych poziomach (od lokalnego po regionalny, krajowy i europejski) z udziałem młodych ludzi lub organizacji młodzieżowych, w których to strukturach i procesach decyzje są podejmowane zgodnie z ustaleniami między wszystkimi podmiotami – zarówno horyzontalnie, jak i wertykalnie – w myśl zasady pomocniczości, z założeniem, że decyzje zapadają, a polityki są realizowane na najodpowiedniejszym poziomie instytucjonalnym i terytorialnym.

„Wszystkie poziomy” oznaczają odpowiednio poziom lokalny, regionalny, krajowy, europejski i globalny.

„Uczenie się oparte na analizie porównawczej” oznacza proces, w którym organizacja może porównać swoje wyniki z wynikami innych organizacji. Celem jest wzorowanie się na atutach i sprawdzonych rozwiązaniach innych organizacji, szukanie inspiracji do własnych działań oraz uczenie się na błędach. To czynny i ciągły proces, a nie wyłącznie porównanie wskaźników, faktów i środków.

Źródła

Przyjmując niniejsze konkluzje, Rada i przedstawiciele rządów państw członkowskich zebrani w Radzie uwzględniają następujące dokumenty:

- Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie wspierania świadomości demokratycznej i demokratycznego zaangażowania młodych ludzi w Europie (Dz.U. C 415 z 1.12.2020, s. 16)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2020.415.01.0016.01.POL&toc=OJ%3AC%3A2020%3A415%3ATOC

- Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ram tworzenia europejskiego programu pracy z młodzieżą (Dz.U. C 415 z 1.12.2020, s. 1)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2020.415.01.0001.01.POL&toc=OJ%3AC%3A2020%3A415%3ATOC

- Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie zwiększania szans młodych ludzi w obszarach wiejskich i regionach oddalonych (Dz.U. C 193 z 9.6.2020, s. 3)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2020.193.01.0003.01.POL&toc=OJ%3AC%3A2020%3A193%3ATOC

- Rezolucja Rady i przedstawicieli państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ustanowienia wytycznych co do zarządzania unijnym dialogiem młodzieżowym – strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 (Dz.U. C 189 z 5.6.2019, s. 1)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2019.189.01.0001.01.POL&toc=OJ%3AC%3A2019%3A189%3ATOC

- Konkluzje Rady w sprawie roli młodych ludzi w budowaniu bezpiecznego, spójnego i harmonijnego społeczeństwa w Europie (Dz.U. C 195 z 7.6.2018, s. 13)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.195.01.0013.01.POL&toc=OJ%3AC%3A2018%3A195%3ATOC

- Rezolucja Rady Unii Europejskiej i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży: Strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 (Dz.U. C 456 z 18.12.2018, s. 1)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.456.01.0001.01.POL&toc=OJ%3AC%3A2018%3A456%3ATOC

- Rezolucja Rady w sprawie zachęcania młodych ludzi do politycznego angażowania się w demokratyczne życie Europy (Dz.U. C 417 z 15.12.2015, s. 10)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2015.417.01.0010.01.POL&toc=OJ%3AC%3A2015%3A417%3ATOC

- Zalecenie Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. C 189 z 4.6.2018, s. 1).

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.189.01.0001.01.POL&toc=OJ%3AC%3A2018%3A189%3ATOC

- Zalecenie Rady w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1)

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222\(01\)&from=PL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222(01)&from=PL)

- Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie promowania nowych, skutecznych form uczestnictwa wszystkich młodych ludzi w życiu demokratycznym Europy (Dz.U. C 169 z 9.6.2011, s. 11)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2011.169.01.0001.01.POL&toc=OJ%3AC%3A2011%3A169%3ATOC

- Nowy program strategiczny na lata 2019–2024: Rada Europejska

<https://www.consilium.europa.eu/media/39919/a-new-strategic-agenda-2019-2024-pl.pdf>

- Program prac Komisji na 2021 r.

https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key-documents_pl

- Eurofound (2020) *Living, working and COVID-19*, seria COVID-19.

https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef20059en.pdf

- COM(2020) 790 final – Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie europejskiego planu działania na rzecz demokracji

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=COM:2020:790:FIN&qid=1607079662423>

- 3. Europejska Konwencja w sprawie Pracy z Młodzieżą, deklaracja końcowa

https://www.eywc2020.eu/downloads/doctrine/WebforumVeranstaltungenWebsiteBundle:Media-file-54/3rdEYWC_finaldeclaration.pdf

- Agenda ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030

Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr A/RES/70 z dnia 25 września 2015 r.

https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E
- Konwencja ONZ o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.

<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19911200526/O/D19910526.pdf>
- Światowy program działań ONZ na rzecz młodzieży

<https://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/wpay2010.pdf>
- Znowelizowana europejska karta uczestnictwa młodych ludzi w życiu lokalnym i regionalnym, *Have Your Say!*, Rada Europy

<https://rm.coe.int/1680702379>
- Znowelizowana europejska karta uczestnictwa młodych ludzi w życiu lokalnym i regionalnym, Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych, Rada Europy

<https://rm.coe.int/16807038eb>
- Rada Europy, zalecenie CM/Rec(2012)2 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie uczestnictwa dzieci i młodzieży poniżej 18 roku życia

<https://rm.coe.int/168046c478>
- *Youth Participation in Democratic Life*, EACEA, 2013

<https://www.lse.ac.uk/business-and-consultancy/consulting/assets/documents/youth-participation-in-democratic-life.pdf>

- COM(2018) 269 final – SWD(2018) 168 final – Wyniki otwartej metody koordynacji w kwestiach młodzieżowych 2010–2018 towarzyszące komunikatowi Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Angażowanie, łączenie i wzmacnianie pozycji osób młodych: nowa strategia UE na rzecz młodzieży”

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018SC0168>
- *Insights into youth policy governance*, Youth Partnership, 2018.

https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808
- *New and innovative forms of youth participation in decision-making processes*, Rada Europy, październik 2017

<https://rm.coe.int/new-and-innovative-forms-of-youth-participation-in-decision-making-pro/1680759e6a>
- Analiza w sprawie uczestnictwa młodzieży pt. *Young people political participation in Europe: What do we mean by participation?*, Youth Partnership

<https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261980/What+is+youth+participation.pdf/223f7d06-c766-41ea-b03c-38565efa971a>
- Partnerstwo między UE a Radą Europy w kwestiach młodzieżowych, 2020

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership>

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/covid-19>

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/latest-update-and-analysis>

- Parlament Europejski, *COVID-19: MEPs ask to prevent lasting damage on youth and on sport* (27 stycznia 2021)

<https://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20210122IPR96224/covid-19-meps-ask-to-prevent-lasting-damage-on-youth-and-on-sport>

- Odpowiedzi polityczne OECD na koronawirusa (COVID-19), *Youth and COVID-19: Response, recovery and resilience* (czerwiec 2020)

<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/youth-and-covid-19-response-recovery-and-resilience-c40e61c6/#endnotea0z6>

- MOP, Zatrudnienie młodzieży

<https://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/lang--en/index.htm>

- *Seven key findings from the Youth Governance Survey*, OECD

<http://www.oecd.org/mena/governance/seven-key-findings-from-the-youth-governance-survey.pdf>

- Deklaracja w sprawie polityk i programów młodzieżowych Lisboa+21, 2019

<https://www.lisboa21.gov.pt/en/content/declaracao/declaration.html>

- Inicjatywa „Nowy europejski Bauhaus”

https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_pl